
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

серія
"ПРАВО"

Выпуск 5

НАЦІОНАЛЬНИЙ
«ОСТРОЗЬКА

УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ»

АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ НАУК

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
«ПРАВНИЧІ І ІНІЦІАТИВИ»

ІНСТИТУТ СТАЛИХ СПІЛЬНОТ

УДК: 340.12 (477)
ББК: 67.0+67.3

ISBN 966-7631-80-X

Наукові записки. Серія «Право». – Острог: Видавництво
Національного університету «Острозька академія», 2004.

У випуску на основі використання теоретичних досягнень юридичної науки та практичних здобутків юристів-практиків висвітлюються питання різноманітні права, визначаються перспективні напрямки вдосконалення застосування юридичних норм права та практичні рекомендації законодавцю стосовно реформування чинного законодавства в умовах розбудови незалежної української держави.

Статті та повідомлення, видруковані в збірнику, отримали апробацію під час проведення V всеукраїнської наукової конференції «Проблеми державного захисту прав людини в Україні», яка відбулася 21-22 травня 2004 р. в м. Острог Рівненської області.

The volume carries original reports that cover different fields of law practice and achievements of both theoretical legal science and judicial practice. It retraces perspectives and directions for the improvement and usage of concrete legal norms, as well as practical recommendations for the legislature concerning the reform of the present legislation under the conditions of the state building in independent Ukraine.

All reports were discussed during the Vth conference «The Problems of Legislation and Human Rights Protection in Ukraine» (May, 21-22d , 2004, Ostroh, Rivni region).

Редколегія випуску:

- Воляник І.В., президент Благодійного фонду «Правничі ініціативи».
Козловський А.А., доктор юридичних наук, професор, завідуючий кафедрою права Чернівецького Національного університету ім.Федьковича
Ковальчук В.Б., кандидат політичних наук, декан правничого факультету Національного університету «Острозька академія».
Колос В.О., кандидат юридичних наук.
Пасічник І.Д., доктор психол. наук, професор, ректор Національного університету «Острозька академія» (відповідальний редактор).
Попелюшко В.О., кандидат юридичних наук, завідуючий кафедрою спеціальних юридичних наук Національного університету «Острозька академія».
Скрипнюк О.В., доктор юрид. наук (науковий редактор)
Шумило М.Є., доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Університету економіки та права «Крок»

ISBN 966-7631-80-X

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА УХВАЛОЮ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Протокол №11, від 24 червня 2004 року

- © Національний університет «Острозька академія», 2004.
© Редакційно-видавничий відділ університету, 2004.
© Автори статей.

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

СЕРІЯ «ПРАВО»

ВИПУСК 5

ОСТРОГ, 2004

ЦИВІЛЬНЕ, ГОСПОДАРСЬКЕ, ТРУДОВЕ ПРАВО

Блащук Т.В.

ВИДИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В СУЧАСНОМУ
ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ 168

Галянтич М.К.

ДЕЯКІ ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ
ЛЮДИНИ НА ЖИТЛО В УКРАЇНІ 175

Денищук Ж.О.

НЕПРОСТИЙ ШЛЯХ ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОГО СПОРУ 180

Іванюшенко В.В.

ПРАВО ГРОМАДЯН НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ 189

Крупчан О.Д.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО
В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ 193

Лідовець Р.А.

НЕДІЙСНІСТЬ ЗМІШАНИХ ДОГОВОРІВ 199

Мікуліна М.М.

ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ НЕМАЙНОВОЇ ШКОДИ,
ЗАВДАНОЇ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ 204

Міщук М.О.

ОБГОВОРЮЄТЬСЯ ПРОЕКТ ТРУДОВОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ. 207

Світлак І.І.

ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МИТНИМИ БРОКЕРАМИ 218

Шамрай В.О., Андруліс Й.Ю., Жаров А.І.

РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ РИТУАЛІВ У ФОРМУВАННІ
ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ 226

Шершель О.В.

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ПСИХІЧНО
ХВОРИХ ГРОМАДЯН 234

Яцюк М. І.

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
БАНКРУТСТВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ 240

Світлак І.І.

Здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної і кримінально-процесуальної діяльності Національної академії ДПС України

ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИМИ БРОКЕРАМИ

Стаття присвячена положенням нового Митного кодексу України та принципам їх втілення на практиці.

This article is devoted to some notions of the new Ukrainian Custom Code.

Новий Митний кодекс України, який набрав чинності 1 січня 2004 року, став результатом тривалої роботи щодо удосконалення митного законодавства, зокрема, усунення прогалин: неоднозначного тлумачення його положень, приведення у відповідність чинного законодавства України до реалій сьогодення. Цілком зрозуміло, що прагнення України до європейської інтеграції та інтеграції до світової господарської системи, загалом, не могли залишити митне законодавство без змін.

Чинний Митний кодекс містить цілу низку розділів, яких не було в Митному кодексі України 1991 року. Введення таких розділів мало на меті удосконалення правового регулювання ряду правовідносин у галузі митної справи. Зокрема, серед них такий розділ, як "Підприємницька діяльність із надання послуг із декларування товарів і транспортних засобів та перевезення товарів, що переміщуються через митний кордон України або перебувають під митним контролем". Саме в розділі 7 Митного кодексу України визначені основи правового статусу митного брокера і митного порівізника. Цю новацію митного законодавства слід розглядати як підсумок революції різних форм посередницької діяльності в сфері митної справи, а також як результат звернень до митних органів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; підприємств, що здійснюють декларування на підставі договору; фахівців у цій сфері щодо законодавчого закріплення цього інституту у митному праві. Адже митні брокери забезпечують оперативне оформлення експортно-імпорتنних вантажів, а оскільки останнім часом значно збільшуються обсяги міжнародної торгівлі, то ні один великий чи середній

кий імпортер (експортер) – суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності – не може здійснювати свою діяльність без використання послуг митного посередника, який би здійснював представництво його інтересів перед митними органами. Тому цілком зрозумілим є значне зростання ролі та посилення місця митного брокера в сучасних умовах. Зупинимось на дослідженні правової природи представницьких відносин, що виникають між митним брокером і господарюючими суб'єктами (суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності).

Відповідно до ст. 20 Господарського кодексу України кожний суб'єкт господарювання має право на захист своїх прав та законних інтересів. Інтерес може розглядатися як об'єкт господарських прав і підлягає захисту, якщо він не суперечить загальним засадам законодавства України. Інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності при здійсненні декларування товарів, що переміщуються через митний кордон, представляють митні брокери.

Простежуючи тенденції розвитку митного законодавства України щодо регламентації питання представництва інтересів зовнішньоекономічної діяльності митними брокерами, слід зазначити, що в Митному кодексі 1991 року термін “митний брокер” взагалі не має місця, мова лише йде про особу (підприємство), що здійснює декларування на підставі договору і яке допущено до декларування шляхом видачі такому підприємству свідоцтва про визнання його як декларанта. Незважаючи на те, що в кодексі не встановлювався статус митного брокера, слід акцентувати увагу на визначену підставу представництва інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності перед митними органами даним підприємством – це договір.

Подальший перехід до ринкових відносин викликав появу у сфері митної справи нового суб'єкта, не наділеного державно-владними повноваженнями, а саме – митного брокера. Державний митний комітет України своїм наказом від 4 серпня 1992 року № 173 затвердив Положення “Про діяльність митних брокерів на території України”. Відповідно до цього наказу, митний брокер – будь-яка українська чи іноземна особа, зареєстрована у відповідному порядку як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності на території України, яка має право на підставі ліцензії ДМКУ здійснювати будь-які операції щодо митного оформлення, виконувати посередницькі функції за рахунок і за доручення особи, яку представляє.

Особливого значення для дослідження правового статусу митного брокера відповідно до цього наказу набуває пункт 2.2., за яким митний брокер виконує обов'язки та несе відповідальність у повному обсязі як особа, що самостійно переміщує товари або інші предмети через митний кордон України. В даному положенні пунктом 2.3. передбачено, що митний брокер

повинен бути вповноважений особою, яку представляє (суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності), на здійснення митного оформлення відповідною угодою, дорученням або іншим актом цієї особи. Таким чином, знов акцентується увага на договірному характері представництва митним брокером свого клієнта (господарюючого суб'єкта у сфері зовнішньоекономічної діяльності).

Наказом Державної митної служби від 22 липня 1997 року № 340 було затверджене нове Положення "Про діяльність підприємств, що здійснюють декларування на підставі договору", та скасовано дію попереднього Положення (наказ ДМКУ від 04.08.92 № 173), що регламентувало діяльність митних брокерів. Затвердження нового положення мало на меті узгодження чинного законодавства з питань визначення статусу суб'єктів декларування з чинним на той момент Митним кодексом України. В наказі від 22.07.97 року № 340 відсутній термін "митний брокер" (так само, як і в кодексі), мова йде про підприємство, що здійснює декларування на підставі договору, виконує обов'язки і несе відповідальність у повному обсязі як власник (володілець), що самостійно переміщує товари чи інші предмети через митний кордон України. Пунктом 2.6. Положення передбачено, що взаємовідносини підприємства, що здійснює декларування на підставі договору, з власником вантажу (володільцем), базуються на договірній основі.

Чинний Митний кодекс України знов офіційно повернув термін "митний брокер". Відповідно до ст. 176 Митного кодексу, митний брокер (посередник) – це підприємство, що здійснює декларування товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, і має ліцензію на здійснення митної брокерської діяльності, видану уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Митні брокери здійснюють свою діяльність відповідно до норм Митного кодексу України та ліцензійних умов, що затверджуються спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування та органом ліцензування.

Якщо розглядати дану проблему в контексті положень Європейського Митного кодексу, то відповідно до ст. 5 передбачені такі схеми взаємодії митних брокерів та митних органів. По-перше, пряме представництво, яке передбачає відповідальність митного брокера перед митними органами тільки з питань своєї кваліфікації, професіоналізму та компетентності. Тобто за цією схемою митний брокер не несе фінансової відповідальності за клієнта – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, а межі відповідальності передбачені законодавством та угодою між митним агентом та його клієнтом. По-друге, побічне представництво, за яким брокер несе повну відповідальність за свого клієнта, в тому числі і фінансову, хоча підставою виникнення відносин між посередником та його клієнтом, знову ж таки залишається договір. Таким чином, кожна країна Європейського Союзу

може обрати для себе ту чи іншу (але тільки одну) схему представництва митних брокерів для застосування у своїй країні.

Проаналізуємо вирішення даного питання в українському законодавстві. За ст. 179 чинного Митного кодексу України, митний брокер виконує обов'язки і несе відповідальність, встановлену законом. Отже, в кодексі так і не визначено чітко, за яким варіантом представництва працюють митні брокери в Україні. Аналіз всього митного законодавства, що регламентує та регламентувало діяльність митних брокерів в Україні, дає підстави говорити про те, що в нашій країні переважають ознаки побічного представництва, оскільки весь час, до набрання чинності Митного кодексу, мова йшла про те, що такі посередники (брокери, або підприємства, що здійснюють декларування на підставці договору) виконують обов'язки і несуть відповідальність у повному обсязі як власники (володільці), що самостійно переміщують товари чи інші предмети через митний кордон України. Можливо така динаміка розвитку митного законодавства цього напрямку буде змінена прийнятими ліцензійними умовами провадження посередницької діяльності митних брокерів та митних перевізників. Проектом ліцензійних умов провадження посередницької діяльності митного брокера та митного перевізника передбачено, що митний брокер виконує всі обов'язки і несе відповідальність, передбачену Митним кодексом України, у межах своєї компетенції. Таким чином, можливо в майбутньому, ми перейдемо до прямої схеми посередництва митних брокерів, яку, до речі, обрали більшість країн Європейського Союзу, де межі відповідальності визначаються угодою між господарюючим суб'єктом та митним посередником. Цілком зрозуміло, що обрання такої схеми взаємодії між митними посередниками та митними органами вимагає негайної розробки та впровадження механізмів фінансових гарантій та страхування діяльності митних брокерів, можливостей відстрочки повернення фінансових платежів протягом певного періоду.

Тому доцільним буде нашим законодавцям не зупинятись на досягнутому – прийняття нового Митного кодексу, а працювати далі спільно з Державною Митною службою України, Асоціацією митних брокерів України, Державним комітетом України з питань регуляторної політики та підприємництва тощо над удосконаленням митного законодавства, що визначає статус митних посередників, адже митні посередники здійснюють захист інтересів своїх клієнтів у межах митного законодавства, і без митних посередників сьогодні митне оформлення практично неможливо.

Отже, в сучасному митному законодавстві України та інших країн спостерігається стійка тенденція до визначення договірних характеру взаємовідносин між митними брокерами та їх клієнтами – господарюючими

суб'єктами у сфері зовнішньоекономічної діяльності щодо представництва інтересів останніх. Детальна регламентація відносин, що виникають у процесі укладення договорів як підстав для комерційного представництва, запропонована в новому Цивільному кодексі України від 16 січня 2003 року.

Раніше ніж перейти до розгляду специфіки представницьких правовідносин у сфері митної справи в контексті положень нового митного та цивільного законодавств України, слід ще раз наголосити, що за ст. 177 Митного кодексу України взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє (суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності), визначаються договором доручення. Даний акцент на визначенні виду цивільно-правового договору є не випадковим, оскільки суть представницьких відносин за даним договором полягає в тому, що одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії. А відповідно до п.2.1. Положення "Про діяльність підприємств, що здійснюють декларування на підставі договору", а також відповідно до п.1.10. Проекту ліцензійних умов провадження посередницької діяльності митного брокера та митного перевізника передбачено, що ліцензіат здійснює посередницьку діяльність від власного імені за рахунок та за дорученням особи, яку представляє, а не від імені іншої особи (довірителя). Таким чином, необхідно усунути названі суперечності в чинному митному законодавстві України, що суперечать фундаментальним положенням загальної частини цивільного права.

У статті 237 нового ЦК України представництво визначається як правовідношення, у якому одна сторона (представник) зобов'язана за повноваженням вчинити правочин від імені іншої сторони, яку вона представляє. Характерною ознакою представницьких правовідносин є складний суб'єктний склад, де беруть участь три суб'єкти: особа, яку представляють, представник і третя особа. Отже, представництво є системою, що включає правовідносини:

- 1) внутрішні правовідносини представництва (між тим, кого представляють, і представником);
- 2) зовнішні правовідносини представництва: між тим, кого представляють, і третьою особою; між представником і третьою особою.

Представницькі відносини в галузі митної справи мають такий вигляд. Внутрішні відносини представництва складаються між суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності – власником товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і митним брокером, який буде здійснювати декларування цих товарів, зумовлюючи виникнення у суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, прав і обов'язків внаслідок діяльності митного брокера. Для цих відносин характерним є те, що вони,

по-перше, спрямовані на упорядкування правових зв'язків між господарюючим суб'єктом у сфері зовнішньоекономічної діяльності і митними органами України, тобто мають характер організаційно-майнових правовідносин; по-друге, мають щодо цих зв'язків службовий (допоміжний) характер; по-третє, виникають і реалізуються не в інтересах митного брокера, а з метою здійснення інтересів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності - власника товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Зовнішні відносини представництва бувають двох видів:

- 1) відносини між митним брокером і митними органами України;
- 2) правові відносини між господарюючим суб'єктом, кого представляють, і митними органами.

Як показав аналіз чинного Митного кодексу, сфера застосування договору доручення досить широка. Істотне збільшення сфери застосування договору доручення в умовах ринкової економіки пояснюється тим, що цей договір є практично вигідною правовою формою надання послуг за участю брокерів.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності доручають іншим особам - митним брокерам, здійснити декларування товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон. З метою захисту прав і законних інтересів господарюючі суб'єкти у сфері зовнішньоекономічної діяльності укладають договори доручення з митними брокерами, які можуть надати послуги по декларуванню товарів, транспортних засобів тощо на високому професійному рівні.

Обсяг та характер повноважень представника залежать від тих юридичних фактів, з яких виникає представництво. Представництво в галузі митної справи є договірним, або добровільним, оскільки виникає за волею суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, яка визначає особу митного брокера, що буде здійснювати декларування. Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності самостійно визначає повноваження представника шляхом укладення договору. Таким договором, звичайно, є договір доручення, за яким одна сторона (повірений) зобов'язується виконати від імені й за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії.

У новому Цивільному Кодексі України даний інститут набув розвитку. Новела пов'язана з тим, що в оборот введено комерційне представництво. Відповідно до ст. 243 комерційним представником є особа, яка постійно та самостійно виступає представником підприємств.

Комерційне представництво ґрунтується на нормах (за деякими винятками), встановлених для представництва, і є видом добровільного представництва з особливим суб'єктним складом та сферою застосування. Особ-

дивістю суб'єктного складу відносин комерційного представництва в галузі митної справи є те, що комерційним представником є митні брокери суб'єкти підприємницької діяльності, які засновані у встановленому законом порядку та діють на підставі ліцензії Державної митної служби України. Також до особливостей здійснення комерційного представництва в митній сфері необхідно віднести предмет, системний характер дій комерційного представника тощо. Представляючи інтереси свого клієнта – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, митний брокер як комерційний представник, завжди (постійно та систематично) надає послуги щодо декларування товарів, транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України. Крім того, що митний брокер як комерційний представник має право одночасно представляти різні сторони в угоді, якщо на це є згода або якщо така можливість передбачена законом.

У будь-якому випадку інтереси осіб, що представляються, мають пріоритет стосовно інтересів самого комерційного представника. Комерційний представник зобов'язаний виконувати дане йому доручення з дотриманням звичайного підприємця. Не допускається здійснення угод комерційним представником від імені особи, яку він представляє, щодо себе особисто.

Таким чином, комерційне представництво в галузі митної справи є такою собою діяльністю, яка здійснюється митним брокером самостійно, без ризиків і спрямована на систематичне одержання прибутку від надання послуг з декларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Комерційне представництво необхідно відрізнити від комерційного посередництва. Справа в тому, що комерційний посередник діє від власного імені, хоч і в інтересах особи, яку представляє, а комерційний представник діє від імені підприємця. Крім того, комерційний посередник може представляти інтереси будь-яких осіб та в багатьох сферах, а комерційний представник (митний брокер) – лише підприємців і лише у певній сфері підприємництва (тільки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності щодо декларування товарів, транспортних засобів тощо).

Головна особливість комерційного представництва полягає в тому, що за згодою сторін та у випадках, передбачених законом, допускається одночасне комерційне представництво різних сторін. Повноваження комерційного представника можуть бути підтверджені письмовою угодою між ним та особою, яку представляють, або довіреністю. По суті, ст. 24 нового ЦК дає змогу говорити про договір про комерційне представництво, за яким одна сторона – представник надає іншій стороні – підприємцю послуги з представництва від його імені при укладенні договорів у сфері підприємницької діяльності за обумовлену сторонами винагороду. Суб'єкт

зовнішні
послуга
дані пос
випадкі
Окрім т
ним при

От
во здійс
має визи
реаліза

Та
Україні
що пов

ності у
Бр
деклар
зовніш
клієнт
не пов
тому б
реклам
діяльн

О
коном

п
фікове
митне
фінан

вимог
п
ням т
кордо
ролем
оскіль
варів

та їх
діяль

зовнішньоекономічної діяльності, який звернувся до митного брокера за послугами, зобов'язаний оплатити митному брокеру винагороду за надані послуги по декларуванню його товарів і транспортних засобів, крім випадків, коли в самому договорі є вказівка на його безоплатний характер. Окрім того, представник має право на відшкодування витрат, понесених ним при виконанні доручення.

Отже, можна зробити висновок про те, що комерційне представництво здійснюється, як правило, на підставі договору доручення. Цей договір має визначати обсяг наданих митному брокеру повноважень та порядок їх реалізації.

Таким чином, формування інституту комерційних представників в Україні у галузі митної справи розвивається досить швидкими темпами, що пов'язано з гострою потребою суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у професійних послугах митних брокерів та митних перевізників.

Брокер є професійним учасником митних відносин в сфері митного декларування, він є найбільш підготовленим для того, щоб надати суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності допомогу. Відносини між брокером та клієнтом виникають з ініціативи клієнта, але цілком зрозуміло, що брокер не повинен пасивно очікувати, коли хтось звернеться до його послуг, тому брокери як звичайні суб'єкти підприємницької діяльності можуть рекламувати свої послуги, що є основним видом їхньої підприємницької діяльності.

Отже, звертаючись до послуг митного брокера, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності мають певні переваги, зокрема:

по-перше, з'являється можливість отримувати послуги висококваліфікованих фахівців в такій специфічній сфері як митне декларування та митне перевезення (оскільки для митних посередників пред'являються певні фінансові, професійні та кваліфікаційні, організаційно-технічні, спеціальні вимоги, а це в свою чергу зменшує ризик клієнтів таких посередників);

по-друге, витрати на послуги, пов'язані з проведенням декларування товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон, а також перевезенням товарів, що перебувають під митним контролем за участю митних посередників в галузі митної справи значно менші, оскільки розраховуються в розмірі визначеного проценту до обсягу товарів, що переміщуються (перевозяться);

по-третє, значне збільшення обсягів експортно-імпорتنих операцій, та їх оперативне оформлення за допомогою суб'єктів підприємницької діяльності в галузі митної справи знижує зростання власних витрат на такі цілі;

по-четверте, економія часу суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.